

nem ita esse absolutam, ut reddat filium, vel monasterium loci illius, hæredem patris etiam ab intestato, ut late refert Covarr., 2 part. 4. cap. 8, § 8, n. 4; ergo a fortiori reddet habilem ad omnes alios effectus honorum, et dignitatum. Sed hæc parum urgent contra expressam juris definitionem. Unde ad argumentum, quidquid sit de antecedente, quod dubium est, negatur consequentia, quia professio seu status religionis non habet eam repugnantiam cum irregularitate seu illegitimitate, quam habet cum matrimonio, ut per se constat. Ad primam confirmationem respondetur, illam sententiam Glossæ vel non esse universaliter veram, vel accommodate intelligendam esse, quod tollat omnes irregularitates, sed non eodem modo; nam quasdam tollit ipso facto, alias vero præbendo facilitatem in earum dispensatione. Et idem dici potest ad Authenticam, quamvis ibi potius sit sermo de malo culpæ seu morali. Secunda item confirmatio sumitur ex re valde extrinseca, et fortasse falsa, ut ibidem Covarruv. docet, et latius Greg. Lopez, citato loco, et Salzedo in Pract., cap. 44. Sed ad nos nunc id non spectat. Certum ergo est, hanc non esse legitimationem simpliciter, sed ad definitum effectum in citato jure expressum. In favorem autem religionum data est potestas Prælati, vel Capitulis earum, ad dispensandum cum religiosis illegitimis, virtute privilegiorum illis concessorum, de quibus, Deo dante, alibi dicemus.

Quartus modus auferendi hanc irregularitatem.

47. Quartus modus tollendi seu expellendi hanc irregularitatem esse posset per morum probitatem, scientiam, et alias dotes ipsius personæ illegitimæ, quæ illam satis Ordinibus dignam reddant. Quam quæstionem ex professo disputavit Innocentius III, in cap. Innotuit, de Elect., juxta antiquam lectionem; refertque aliquos dixisse, antiquos canones non prohibere undecumque genitos ad quoscumque Ordines promoveri, dummodo merita eis suffragentur, id est (ut inferius exponit): *Si religiosi fiant, vel si paternam incontinentiam non imitentur.* Hi autem canones videntur præcipue haberi, 66 dist., cap. 3, et sequentibus, usque ad 9, et cap. 42 et 43, quæ specialiter loquuntur de electione ad beneficium. Propter quos canones ita sentit Gratian., in § *Sed hoc*, sub cap. 4, dist. 56, et alii, ut

late tractat Albertus Trotius, in lib. 2 de Vero et perfecto clerico, cap. 2.

18. *Excluditur.*— Jam vero certa et indubitata sententia est, probitatem vitæ extra professionem religionis per se non tollere hanc irregularitatem. Quæ quoad Ordines et prælationes sufficienter probatur ex cap. 4 de Filiis presbyter., quatenus ibi solum excipit profitentes religionem; exceptio autem firmat regulam in contrarium. Unde in cap. Litteras, eodem titulo, dispensatio ad Ordines postulatur, quamvis supponatur persona a pueritia honesta. Evidenter etiam probatur ex dict. c. Innotuit, ubi Innocent. III hoc confirmat, tum sua auctoritate; tum Alexandri III, prædecessoris, qui, ait, *canones non ignorabat antiquos, sed probe noverat canonicas sanctiones.* Ratio vero est, quia jura hanc irregularitatem specialiter imposuerunt, non præcise propter pravos mores, vel incontinentiam illegitimarum (quamvis hæc etiam in illis timeantur), sed præcipue propter vitiosam originem, quæ moraliter reputatur vilis quædam conditio, jam pertinens ad quamdam infamiam juris; hæc autem non purgatur per pœnitentiam, vel quæcumque bonam vitam, ut in superioribus visum est, et videri potest Glossa, in cap. De his, de Accusationib., cum his, quæ fuse tractat Tiraquell., de Moderandis pœnis, cap. 28, a princ.; et Covar., lib. 2 Variarum, cap. 40, n. 3, et in cap. Alma mater, 4 part., § 44, in fine. Antiqui ergo canones intelligendi sunt interposita dispensatione, ut notavit Gloss. 4, in cap. Dominus, dist. 56, et sumitur ex cap. Apostolicæ, eadem dist., ibi: *Convivendo eum recipimus, et cap. sequent., ibi, patienter suscipimus, non tamen, ut hoc pro regula in posterum assumatur, etc.* Hoc etiam confirmat usus, nam quando Papa dispensat cum illegitimis, addere solet, *Dummodo incontinentiæ paternæ non fuerint imitatores*, ut refert Burgasius supra. Est ergo hæc optima causa, cum aliis, ad impetrandam dispensationem, non vero per se sufficiens ad tollendam irregularitatem.

DISPUTATIO ULTIMA.

DE IRREGULARITATIBUS EX DEFECTU PERSONALI INCULPABILI.

Ad tria capita possumus hos defectus revocare: quidam censentur pertinere ad animam, alii ad corpus, et alii ad carentiam externo-

rum honorum quæ fortunæ dicuntur, de quibus breviter eodem ordine dicemus.

SECTIO I.

Utum aliqua irregularitas ex defectu animæ contrahatur.

1. *Nonnullæ incapacitates ad Ordines, ab irregularitatum numero excluduntur.* — *Defectus characteris baptismalis.* — *Hæresis.* — Solent sub hac specie plures irregularitates numerari, quæ revera irregularitates non sunt, vel ad alia capita potius pertinent; imo, ut in principio hujus materiæ notavi, non erat admodum necessarium hoc caput irregularitatum distinguere, quia vel ad alia pertinent, vel ad defectus corporis reducuntur; tamen, ut hoc ipsum magis explicemus, et hoc etiam consuetudini demus, hanc speciem omittere noluimus, nam aliqua etiam inhabilitas proprie ad eam pertinere potest. Numerant ergo hic aliqui irregularitatem provenientem ex defectu characteris baptismalis ex c. 4, et c. Veniens, de Presbyt. non baptiz., ut patet apud Navarrum, num. 205. Sed hæc, ut supra dixi, non est irregularitas, sed omnimoda incapacitas. Numeratur item irregularitas proveniens ex defectu fidei, qualis est in apostata, aut hæretico baptizato; quæ irregularitas in eo manet etiam post peractam pœnitentiam et obtentam absolutionem a censura. Verumtamen hæc irregularitas pertinet ad illam quæ est ex delicto, alias cum omnis culpa sit defectus animæ, omnes irregularitates ex delicto huc essent revocandæ; hic autem solum agimus de defectu inculpabili. Quapropter idem a fortiori dicendum est de credentibus, seu fautoribus hæreticorum, quos hic etiam Navarrus numerat. Filii autem hæreticorum, qui in crimine cum patre non communicarunt, et neophyti, majori ex causa possent sub hac specie constitui, quia in eis non est hic defectus ex delicto; tamen propter connexionem rerum, et jurium, de illis supra diximus tractando de hæreticis et infidelibus, et posset hæc irregularitas reduci ad quemdam defectum natalium.

2. *De carentibus usu rationis.* — *Pueri.* — *Perpetuo amentes.* — *Maiolus rejicitur.* — Secundo numerantur sub hac specie omnes, qui carent usu rationis, nam hic est magnus defectus animæ, et sæpe sine delicto; semper tamen provenit ex aliquo defectu corporis, et ideo sub illo etiam capite comprehendendi pos-

xxiii bis.

set. Considerare vero oportet, quod hic defectus ex ipsa rei natura impedit susceptiōnem Ordinum, quia reddit hominem ineptum ad usum eorum, et ex hoc capite non est hæc propria irregularitas, sed solum quatenus a lege humana speciali modo aliquando consideratur. In hoc ergo ordine possunt in primis numerari pueri carentes usu rationis, quanquam eorum irregularitas etiam pertinet ad defectum ætatis, quæ in superioribus tacta est, et iterum attingetur sectione sequenti. Deinde, huc etiam spectant perpetuo amentes. De horum autem defectu dubitari solet, an sit non solum irregularitas, sed etiam omnimoda incapacitas, ita ut Ordo eis collatus non sit validus. Sed hæc quæstio non ad præsentem locum, sed ad materiam de Ordine pertinet, quam, Deo dante, in sequenti tomo tractabimus. Nunc solum adverto Maiol., lib. 2, c. 43, absolute negare carentes perpetuo usu liberi arbitrii, recipere characterem si ordinentur, et citat D. Thom., in 4, d. 25, et Tabien., verb. *Ordo*, 4. Uterque autem oppositum dicit, D. Thom., quæst. 2, art. 4, quæst. 2, cujus verba Tabiena transcribit; et uterque excipit solum consecrationem Episcopalem; non loquuntur autem in specie de perpetuo amentibus, sed de infantibus ante usum rationis, et generatim de quolibet defectu usus rationis. Soto vero, dist. 25, q. 4, art. 2, in specie idem affirmat de perpetuo amentibus; et exceptionem de Episcopatu non admittit. Atque sententia D. Thom. est communius recepta contra Durand., de qua re latius prædicto loco.

3. *Furiosi ad tempus.* — Præter hos huc pertinent alii, qui defectum usus rationis patiuntur, licet non perpetuum, quales sunt in primis furiosi, de quibus loquitur textus in c. Maritum, dist. 33. Et est communis sententia, ut patet ex Navarr., n. 201, et Maiolo, lib. 2, c. 14; Antonin., 3 part., tit. 28, cap. 5; Alvaro Pelagio, de Planct. Eccles., lib. 4, c. 48, versus finem, et Summistis ac Theologis, in 4, dist. 25. Sub furiosis autem comprehendimus omnes amentes, sive in iram et furiam provocentur, sive tantum sint stolidi, seu carentes usu rationis, nam ad Ordinis ineptitudinem perinde est. Inter hos autem varii sunt gradus. Quidam enim sunt, qui continuo, ac perseveranter patiuntur hunc defectum; et de his certum est non posse tunc licite ordinari, tum propter Ecclesiæ prohibitionem, tum etiam ex natura rei, quia non possunt consensum præbere suæ ordinationi; qui qui-

dem consensus est per se et ex natura rei valde necessarius ad ordinationem, ut res adeo gravis convenienti modo fiat, cum ordinatio semel facta, perpetuo futura sit, et non sit rationabile aliquem constitui in statu perpetuo, et non necessario ad salutem animæ, sine proprio consensu. Et præterea quia illi, sicut in tali statu inepti sunt ad usum Ordinum, ita etiam sunt illis indigni, et ideo si ad mentem non redeant, ordinandi non sunt; cum autem redierint, tunc de eorum capacitate et dignitate iudicabitur.

4. *An qui semel in amentiam incidit, sanitate recuperata fiat irregularis.* — *Prima conclusio.* — Statim vero suboritur dubium, an is, qui semel incidit in furiam, vel amentiam, perpetuo maneat irregularis, ita ut licet sanitatem recuperet, sine dispensatione promoveri non possit. Nam in d. c. Maritum, in hoc sensu videtur ferri hæc irregularitas, ut indicant illa verba: *Neque illum, qui in furiam aliquando versus, insanivit.* Nam adverbium, *aliquando*, significat sufficere, quod semel contigerit; et præteritum, *insanivit*, indicat non satis esse sanitatem recuperasse, sed sufficere ad irregularitatem defectum illum passum esse aliquando. Respondetur, aliud esse loqui de impedimento suscipiendi Ordines, aliud utendi jam susceptis. De primo dicendum est, hanc irregularitatem perpetuo manere ad suscipiendos Ordines ob talem defectum, etiamsi iudicium rationis restitutum sit. Ita sentiunt communiter auctores citati, et expresse Gratian., in § ult., 15, quæst. 4, et sufficienter probatur ex illo textu, quem supponimus esse usu receptum, aut referre antiquam legem; nam profecto auctor ejus, qui fuit auctor libri de Ecclesiasticis dogmatibus (quamvis Gratianus citet ex Gregorio), potestatem non habuit condendi legem. Est autem ibi sermo de irregularitate in ordine ad promotionem, ut patet ex illis verbis, *Clericum non ordinandum*, etc. Ratio vero est, quia qui semel passus est hanc ægritudinem, raro præsumitur perfecte sanus absque timore reincidendi; et ideo merito non admittitur ad Ordines, vel saltem desideratur Prælati approbatio, ut prius ei constet de sanitate integre recuperata. Hoc autem intelligendum est de amentia, quæ est, ut ita dicam, per modum habitus, et habet propriam ac permanentem causam, fundatam in propria læsione organorum vel humorum. Nam si quis ex vehementi febre amittat usum rationis, et deliret, vel etiam furiosus fiat, nullam inde

contrahit irregularitatem, quia ille simpliciter non potest dici amens aut furiosus; nam (ut Aristoteles dixit) passio transiens non denominat simpliciter. Neque in hoc locum habet periculum, vel indecentia, quæ in proprio amente. Et ita habet communis usus, ut notavit Maiolus, lib. 2, c. 31, v. 5.

5. *Secunda conclusio.* — At vero in clerico jam promotus talis defectus superveniens non dejicit illum perpetuo ab usu Ordinum, sed solum quamdiu talis defectus durat. Ita docet Gratian., in dicto § ult., et Glos. ult., in d. c. Maritum, et sumitur ex Navarro, n. 203; et Sylvest., verb. *Corpore vitiati*, quæst. 8; Antonino, 3 part., tit. 28, c. 5, in fine. Et probari potest ex c. Illud, 7, quæst. 4, et melius ex c. In tuis litteris, 7, quæst. 2. Requiritur tamen, ut omnino sit sanus, et per tempus diuturnum, prudenti arbitrio æstimandum, in sanitate confirmatus. Maiolus autem supra censet necessarium, ut Episcopus iudicet de sanitate recuperata; unde nullum discrimen facere videtur inter receptionem Ordinum et usum Ordinis suscepti, nam ad utramque requirit approbationem Episcopi, et eam in utroque casu sufficere arbitratur. Verumtamen probabilius est, quod Navar., et alii dicunt, ad recipiendos Ordines requiri Pontificiam dispensationem, quia est vera irregularitas, cujus dispensatio nulli conceditur Episcopo. Ad usum autem Ordinum securius quidem est postulare iudicium et consensum Episcopi, quia licet in amentibus non sit forte hoc in jure expressum, tamen in epilepticis, de quibus eadem ratio est, ut dicemus, id statuitur in c. Communiter, 33 dist. Ubi etiam statuitur unius anni tempus expectandum esse ad hoc iudicium, quod, ut opinor, non est in usu, sed prudenti arbitrio relinquitur. Tunc autem, si res vere ita exigat, Episcopus tenebitur suum consensum præbere, qui potius est justa declaratio, quam gratiosa dispensatio; nam hæc irregularitas non est simpliciter perpetua, sed durante causa, et ea cessante, cessat absque ulla dispensatione. Et ratio esse videtur, quia hi per ordinationem habent jus acquisitum ad usum ejus, et ideo sine culpa non amittunt illud per supervenientem causam, nisi durante illa, ut in sequentibus amplius videbimus.

6. *De epilepticis et lunaticis.* — Atque ad hunc modum loquendum est de lunaticis, et similibus, qui per temporum intervalla amittunt usum rationis. Item de epilepticis, seu qui morbum caducum patientur, qui pro tunc

etiam usu rationis privantur; nam hi etiam irregulares sunt, et si ordinati non sunt, quamvis morbo integre liberentur, ordinari non possunt, ut patet ex tota distinctione 33, et ex eisdem auctoribus; si autem erant jam ordinati, distinguendum est quoad usum Ordinis. Nam vel frequenter patiuntur talem defectum, et tunc durante morbo non debent ministrare; vel patiuntur raro, et subdistinguendum est. Nam si aliquid tunc efficiant, quod indecentiam vel horrorem afferat, ut est ore spumare, vel quidquam simile, omnino abstinere debent; si autem rarus sit eventus, et sine hujusmodi circumstantiis, non propterea privantur omnino ministerio sacrificandi, præsentem coadjutorem, qui supplere possit defectum, si contingat, et servatis tali loco et tempore, in quibus omne cesset scandalum. Quæ resolutio sumitur ex c. 1 et 2, 7, quæst. 2, et ex cap. Ille, 7, quæst. 4, et ex citatis auctoribus. Estque tota rationi consentanea; nam in ea habetur ratio decentiæ et reverentiæ sacramenti, et juris ac solatii sacerdotis, sine culpa patientis, quando sine periculo sacramenti fieri potest. Unde a fortiori constat, si hujusmodi defectus seu morbus omnino tollatur, tolli etiam impedimentum utendi Ordinibus susceptis, sicut de amentia dictum est; est enim eadem ratio, et eodem modo declaranda.

7. Denique fere idem dicendum est de arreptitiis, qui a dæmone vexantur, et tunc etiam usu rationis, et libera facultate utendi exterioribus membris privantur, nam hi etiam irregulares omnino sunt ad Ordines suscipiendos, et ad usum susceptorum, eodem modo, quo alii, de quibus diximus, et cum eadem distinctione. Nam quoad Ordines nondum susceptos est irregularitas perpetua, etiamsi semel tantum quispiam hoc passus fuerit, ut constat ex dicto cap. Maritum. Quoad usum etiam Ordinis jam suscepti aliqui existimantur, in dæmoniaco ob specialem deformitatem irregularitatem esse perpetuam. Probabilius autem est, idem esse ferendum iudicium de illis ac de cæteris, et cum eisdem omnino distinctionibus. Ita enim sumitur ex cap. Communiter, et cap. Clerici, et cap. Usque, 33 dist., et ex Glossa 1, in eodem cap. Communiter, quam sequuntur Sylvester, Navarrus, et alii supra, et Burgasius, de Irregularitate, tit. de Corpor. vitiati., num. 48. Priori vero parti hujus resolutionis obstare videtur can. 78 Apostolorum, qui sic habet: *Si quis dæmonem habet, non fiat clericus; sed neque*

cum fidelibus precetur; purgatus autem recipiatur, et si sit dignus, fiat. Respondetur, vel posterioribus temporibus, existente majori numero fidelium, qui sine his incommodis possent ad hoc munus assumi, legem illam amplius restrictam esse, vel certe etiam tunc intelligendam fuisse interveniente dispensatione, quæ facile concedenda erat virtute illius canonis, interveniente dignitate personæ.

De ignorantibus, an fiant irregulares.

8. *Quæ scientia ad Ordines requiratur.* — Tertio magis proprie pertinet ad hunc defectum animæ imperitia seu ignorantia litterarum, quæ si tanta sit, ut privet scientia seu eruditione secundum canones necessaria ad aliquem Ordinem, irregularitatem censetur inducere, juxta cap. *Illiteratos*, dist. 35, *quia litteris carens* (dicitur) *sacris non potest esse aptus officii.* Et quod illa sit propria irregularitas, patet, quia eodem modo proponitur a Gelasio Papa in illo textu, ac irregularitas ex defectu integritatis corporis. Idem habetur ex cap. ult. de Ætat. et qualit., in quo specialiter sermo est de Episcopo. In cap. autem Cum in cunctis, de Elect., dicitur: *Fortius quidem ad Episcopatum, tamen ad omnes etiam sacros Ordines litterarum scientia necessaria est.* In cap. vero ultim. de Tempor. ordin., in 6, præcipitur Episcopis, ut illiteratis primam etiam tonsuram non conferant. Quæ vero peritia ad hæc sufficiat, declaratur in Concil. Trident., sess. 23, c. 4 de Reform.; tantum enim requirit ad primam tonsuram, ut quis fidei rudimenta et legere, ac scribere sciat. In cap. vero 41, ad minores Ordines postulat, ut *saltem latinam linguam ordinandi intelligant, et quod de gradu in gradum in eis vitæ meritum, et doctrina major accrescat, et quod majoris scientiæ spes majoribus Ordinibus dignos ostendat.* In c. vero 13, ad subdiaconatum et diaconatum requirit, ut quis sit instructus in litteris, et iis, quæ ad exercendum Ordinem pertinent. In presbytero vero postulat in cap. 44, ut comprobetur idoneus ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, et ad ministranda sacramenta. De scientia vero necessaria in Episcopo nihil aliud dicit in sess. 7, c. 4 de Reform., quam quod in dict. c. Cum in cunctis, statuitur. In sess. autem 22, cap. 2, addit, *ut ea scientia polleat, ut necessitati sui muneris possit satisfacere;* et ideo requirit, ut sit magister, Doctor, aut licentia-

tus in sacra Theologia aut in jure canonico, vel ut saltem publico alicujus academiae testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur; vel si regularis sit, a suis superioribus similem fidem habeat. De hac vero scientia ordinandorum ex professo dicendum est in propria materia de Ordine. Nunc solum advertendum est, hanc scientiam partim esse posse jure naturali, et divino requisitam, partim humano seu Ecclesiastico. Priori modo defectus talis scientiae contrarius non pertinet ad irregularitatem proprie sumptam, ut constat ex dictis in principio hujus materiae, quia omnis irregularitas impedimentum canonicum esse debet. Ex praeciso autem jure naturae solum petitur illa scientia, quae absolute est necessaria ad legitimum usum suscepti Ordinis; nam jure naturae, unusquisque tenetur non suscipere ministerium vel officium, quod debite praestare nesciat; quia vero is, qui ordinatur, non tenetur statim exercere Ordinem susceptum, et potest habere animum comparandi scientiam necessariam ad exercendum illum, et antea non ministrare, ideo ex sola natura rei raro potest certa et necessaria obligatio circa hoc imponi, vel certe rarissime. Quapropter maxime sunt circa hoc observandi canones Ecclesiastici; nam defectus illius scientiae, quam ad singulos Ordines ipsi canones requirunt, inducet hanc irregularitatem ad illos suscipiendos.

9. *An impertitia impediatur usum Ordinis suscepti.* — Sed quaeres, an haec irregularitas impediatur etiam usum Ordinis suscepti; nam juxta generalem doctrinam superius traditam ita affirmandum videtur, quia haec irregularitas absolute, et sine ulla limitatione ponitur. Et haec est natura, et institutio irregularitatis sic impositae, ut prius impediatur Ordinum susceptionem, et, si accipiantur, postea impediatur eorum usum. Respondetur, hoc sine dubio verum esse, quoties illiteratus vel furtive, vel ob iniquum favorem, vel quacumque alia ratione mala fide sic ordinatur; manet enim suspensus ab Ordine, non tantum propter novam censuram contractam (de qua judicandum est juxta principia posita in propria materia), sed ex vi prioris irregularitatis, ut probat ratio facta. Nonnulla vero dubitatio esse posset, si quis bona fide Ordines accepisset, ignorans probabiliter dispensationem juris, suamque obligationem, quia simpliciter postulans Ordines a suo Praelato, nulla alia diligentia facta illum approbavit, et securum in conscientia reddidit; tunc enim

cum per Ordines acquirat jus ad usum eorum, non videtur illo privandus sine culpa. Respondeo nihilominus, illum manere impeditum, donec defectum illum abiciat; quia lex absoluta est, et excusatio illa est valde per accidens, cum haec irregularitas non sit propter culpam, sed propter justam causam, quae, non obstante illa excusatione, integra manet. Neque enim scientia postulatur in clerico propter receptionem Ordinis, sed maxime propter usum, et consequenter propter decentiam talis status. Quae ratio etiam tunc perseverat, ut notum est.

10. *Quomodo auferatur haec irregularitas.* — Tandem inquiri hoc potest de ablatione vel dispensatione hujus irregularitatis; duobus enim modis auferri potest: primo ablata ignorantia; et tunc dico, cessante causa, cessare effectum, quia per se et omnino in illa sola fundatur; quod existimo verum, non solum ut recipi possint Ordines nondum suscepti, sed etiam ut exerceri possint jam suscepti, etiamsi inique cum tali impedimento recepti sint. Quod tamen intelligendum est praecise de impedimento proveniente ex hac irregularitate; quod ideo assero, quia si nova suspensio contracta est per indignam ordinationem, illius absolutio erit necessaria; tamen illa obtenta, et exclusa ignorantia per sufficientem scientiam, non erit necessaria alia dispensatio in hac irregularitate ad usum Ordinis sic suscepti; quia culpa in hoc commissa non aggravat (ut sic dicam) irregularitatem in seipsa, nec mutat naturam ejus, quae est, ut haec irregularitas in ignorantia, quae actu duret, fundetur. Alio ergo modo intelligi potest haec irregularitas tolli durante ipsa ignorantia; et hoc clarum est fieri non posse absque dispensatione, cum sit contra jus. Certum etiam est, talem dispensationem non posse per Episcopum concedi, quia nulli datur ei talis potestas, et aliunde talis dispensatio est contra jus commune, et Pontificium. Quinimo de Summo etiam Pontifice multi existimant, non posse in hac irregularitate dispensare, quia est contra divinum jus. Quod sentit Maiolus, lib. 4, c. 32, n. 13, referens Innocentium in cap. Dilectus, de Temp. ordin.; ibi tamen non loquitur de Pontifice, sed de Episcopo; unde per argumentum ab speciali posset inferri contrarium ex mente ejus. Refert etiam Felinus in c. Inquisitioni, de Sent. excom., qui aperte ita sentit in n. 4; Innocentium, in cap. Cum nostris, de Concess. praebend.

11. Dicendum ergo est, aliquid esse hic de jure divino et naturali, aliquid vero de jure Ecclesiastico, ut explicuimus. In eo ergo, quod juris divini est, non potest Pontifex dispensare; est enim intrinsece malum, quod quis utatur munere sine scientia necessaria ad debitum usum. Quia vero non est contra jus divinum habere Ordinem non utendo illo pro aliquo tempore, in quo possit sufficiens scientia addisci, ideo non est absolute contra jus divinum ante scientiam acquisitam Ordinem recipere; in hoc ergo poterit Papa valide dispensare. Item si ex jure humano aliqua major scientia postulatur, quam ex natura rei necessaria sit, in hoc etiam poterit Papa dispensare. Item si talis defectus impedit sub aliqua poena canonica vel censura, ut illa non incuratur, poterit dispensatio Papae deservire. Atque hoc modo potest dispensari in hac ignorantia, quatenus rationem irregularitatis habet, nam irregularitas, ut sic, ad jus positivum pertinet. Et hoc est, quod Turcremata sentit in cap. Si in laicis, dist. 38; sequitur Bernard. Diaz, in Practica, cap. 22, ubi Salzedo plura ex jure et Doctoribus refert, ex quibus potest haec sententia elici, quanquam ita exposita per sese careat omni difficultate. Addit vero Navarrus, cap. 27, n. 205, Papam raro, vel nunquam dispensare in hoc defectu, nisi forte indirecte dispensando in aetate, in qua nondum potest esse acquisita scientia; arbitror tamen rarissimam etiam esse tantam dispensationem in aetate, quae ad scientiam absolute necessariam non sit satis, etiamsi fortasse ad majorem scientiam non sufficiat.

12. Quarto nominari hic solet alia irregularitas ex defectu honestae vitae; verumtamen haec coincidit cum irregularitatibus omnibus ex delicto convenientibus, de quibus jam dictum est; neque hic defectus contingit sine culpa, et ideo ad praesens non spectat.

SECTIO II.

Qui defectus corporis irregularitatem inducant.

1. Primo loco hic numerari solet sexus foemineus: sed hic non irregularitatem, sed incapacitatem inducit; quia foemina ita est incapax Ordinis, ut si illi conferantur, nulli sint, juxta communem sententiam Theologorum, et omnino certam, de qua latius in 4, dist. 25. Quamvis autem de foeminis hoc certum sit, quando in eo solum sexu constituuntur,

si aliqua persona utrumque participet, sitque hermaphroditus, poterit ex hoc capite contrahi aliqua irregularitas. Circa quam, doctrina communis est, si persona aliqua utrumque sexum aequae participet, vel magis inclinet in sexum foemineum, non solum irregularem esse, sed etiam incapacem characteris Ordinis. Ita docent communiter Theologi, in 4, d. 25, ubi praesertim Paludanus, q. 3; Soto, q. 4, art. 3; Navarrus, c. 27, n. 203; Sylvester, et omnes Summistae, verbo *Hermaphroditus*; Antonin., 3 part., tit. 28, c. 6, § 5. Et ratio esse videtur, quia talis persona non est absolute, et simpliciter vir, quia vel magis inclinatur in foeminam, vel saltem neutram denominationem absolute recipit. Neque obstat, quod Jurisperiti dicunt, in eo casu optionem esse dandam hermaphrodito, cui sexui malit inservire, ut ex multis refert Tiraquellus, de Jure primigeniorum, q. 47, opinion. 4, n. 15. Id enim locum habere potest quoad civiles et externas actiones, non vero quoad capacitatem Ordinum; haec enim non pendet ex usu unius, vel alterius sexus, neque ex voluntate habentis utrumque, sed ex naturali conditione personae, supposita institutione, qua credimus, pro viris seu masculis esse tale sacramentum institutum. At vero si magis inclinatur in sexum virilem, capax quidem est characteris, quia simpliciter censetur vir, juxta l. *Quaeritur*, ff. de Statu hominum, et l. *Repetundarum*, ff. de Testibus, et c. Si testis, vers. *Hermaphroditus*, 4, q. 3. Nihilominus tamen ob indecentiam et monstrositatem est irregularis ex omnium sententia, quae fundari potest in cap. 4, 36 dist., ubi generatim corpore vitiati irregulares fiunt. Talis autem sine dubio est corpore vitiatus, et monstrosus; et ideo absque dispensatione Papae ordinari non potest, ut Navarrus supra notat, et sentit etiam Archidiaconus in dicto vers. *Hermaphroditus*, 4, q. 3, et ibidem Glossa, et reliqui Doctores citati.

2. *Quid si foemina erumpat in virum.* — Atque hinc intelligitur, quid dicendum sit, si contingat foeminam erumpente natura in virum mutari; id enim aliquando accidere testis est Plinius, lib. 7, cap. 4. Nam vel illa mutatio ita fit, ut uterque sexus in tali persona maneat; et tunc juxta distinctionem in superiori propositam respondendum est. At vero si mutatio sit totalis, ita ut jam non maneat foemineus sexus, sed tantum virilis, in eo casu credimus non solum esse capacem Ordinis, sed etiam non esse irregularem,